

JOANNES BALBUS

CATHOLICON

67v
FACOLTA DI MAGISTERO
Istituto di Filologia Latina e Medioevale
INV. N. 15161

First published in Mainz 1460
Republished by Gregg International Publishers Limited
1971

All rights reserved. No part of this publication
may be reproduced, stored in a retrieval system,
or transmitted, in any form or by any means,
electronic, mechanical, photocopying, recording,
or otherwise without the prior permission of
Gregg International Publishers Limited.

Slightly reduced from the original copy in the British Museum

ISBN 0 576 72240 5

Republished in 1971 by Gregg International Publishers Limited
Westmead, Farnborough, Hants., England

Printed in offset by Anton Hain KG, Meisenheim/Glan
Western Germany

Incipit primaque uoce catholice edita a h. n. e. h. s. t. i. m. e.
De minima ordine fratrum predicatorum

Prosodia quedā ps
grammaticē nuncupa
tur. Partes siquidem
grammaticē sunt qua
tuor. scilicet orthog
phia etymologia
diasintastica et pro
sodia. Orthogphia
dicitur ab orthos quod
est rectum et graphia
scriptura. In orthog
phia. i. tractatus de

recta scriptura litterarum et sillabarum. Etymologia dicitur al
etymon quod est uerū. et logos sermo. In etymo
logia. i. tractatus de ueritate omnium primum ordinis.
absoluit. Diasintastica dicitur a dia quod est de et sin
taxis quod est constructio. In diasintastica. i. tracta
tus de constructione perfecta. Prosodia uero dicitur
a pros quod est ad et odos quod est cantus. In pro
sodia. i. tractatus de cuiuslibet ordinis tempe uel
accentu. Principaliter autem in isto tractatu siue
libro intendo de prosodia. licet etiam de alijs tribus
partibus aliqua habeam tangam. unde tractatus iste tam
quod a principali intentio si placet prosodia nuncu
petur. uel si magis placeat liber iste uocetur catho
licon. eo quod sit commune et uniuersale. Valet siquidem
ad omnes scientias nam habet de facili inueniuntur
uero dictiones formen et denunt. Quod scribant et
proferantur. qualiter exponantur et etymologi
sentur. et construunt. Inuenies etiam habet multas uti
les rationes naturales. theologicas. morales et deda
ratas. Ordo autem istius libri talis est. Primo licet
principaliter intendam de prosodia. tamen quia ortho
graphia est quodammodo uia ad prosodiam agam
de orthographia. Secundo de prosodia. Tercio de
etymologia et diasintastica quasi mixtum ali
dicam. Deinde specialiter de constructione et suis spec
ibus et partibus necnon de regimine subiungam
Quarto determinabo de figuris. Quinto de orthog
phia. prosodia. origine significatione quarundam
dictionum que sepe inueniuntur in biblia et in dictis
sanctorum et etiam poetarum. secundum ordinem alphabeti ordi
nate subiungam. Libellum autem hunc ad honorem
dei et gloriose uignis mane et beati dionis patris
nostri. et omnium sanctorum electorum. necnon ad utilitatem
meam et ecclesie sancte dei ex diuersis maiorum meorum
dictis multo labore et diligenti studio compilauit
Cyprianus quippe ac studij mei est et fuit uultus libellus
quod ut ex plurimis et diuersis cupiam flores. quod melic
ra et utiliora sunt cum bene hieronimo electus. Nam
habet basilium. Que utiliora sunt mandari memorie
principaliter meruerunt. Dementia etiam est superua
cua addiscere in tanta tempe egestate. Si alibi
uero uox nostra insonuit non a patris discellit li
mitibus. Hoc autem non presumens de uiribus propriis
attemptaui cum quasi nullo sint. sed consummatione
fidei laboris quod mercedem totaliter in sa
maritano pulso timore figens. qui prolati in pro
curatione seminiui duobus denarijs superoganti
cuncta reddere est professus. delectat nos sane uen
tas pollicens sed tenet immensitas laboris. desiderium
hauritur proficiendi. sed dehortatur infirmitas de
ficiendi. quam vincit zelus utique domus dei. In hoc
autem tractatu non solum primum lectorem sed etiam liberum

correctorem desidero. dummodo eius sit conscientia
inuidentie absque veneno. Quæso autem mente deuota
ut quisque hunc librum legent apud districtum iudi
cem solacium michi sue orationis impendat. et omne
quod in me sordidum deprehendit orationibus diluat.
Orationis autem et expensis uirtute collata lectorem meum
in recompensatione me superat. Si tamen per me uerba
accipit pro me fratre iohanne ianuensi fratrum
predicatorum minimo ad dei preces deuote fundat.

Rima est et orthographia
go ps istius libri ut dixi est orthogphia. Circa quam sic proce
dam. Primo namque agam de
littera. Secundo de sillaba. Tracta
turi autem de littera dicemus de
diffinitione diuisione. diuisione
nisi declaratione. mutatione. et
minimo ordine litterarum.

littera sic diffinitur. littera est minima pars com
posita uocis. Vel littera est uox indiuidua que
scribi potest. Quod autem littera a littera nomen uel a
litteris. eo quod antiqui scribebant in cæcis tabulis
et postea lineabant. Litterarum alie sunt uocales. alie
consonantes. Vocales sunt quinq; scilicet a e i o u. n. a
per idem est quod uocal. Consonantium quedam sunt
semiuocales et quedam mute. Semiuocales sunt
septem. scilicet l m n r s x z. Mute sunt nouem. scilicet b
c d f g h p q t. et i et u posite ante uocalem in prin
cipio eiusdem sillabe. ut iuno et uenus. I tamen
est sicut consonans ante uocem. ita remanet abiecta us
ut cuius cui. et pompeius pompeii. preter hanc da
tm ei. in quo est uocal. Q et h sunt idem elementum
quod c. h uero non est littera sed aspirationis nota. Li
que sunt l r. que posite post mutam in eadem silla
ba naturaliter permittunt precedentem uocalem natu
raliter longas corripit. ut affeda et tenebre. Dupli
ces consonantes sunt tres. scilicet i consonans posita
inter duas uocales naturaliter. et x et z semper. ut
maior dux gaze. Vocales autem dicitur. quia per se uo
cem faciunt. Semiuocales appellantur quia plenam uo
cem non habent. ut semidos semiuirum appellamus
non quia dimidiam partem habent deorum uel uiuorum. sed quia
non sunt pleni dii uel uiri. Mute dicitur non quia om
nino carent uoce sed quia exiguum partem uocis habent
sicut informis dicitur mulier non que caret forma. sed
que male est formata. et dicimus frigidum eum non
qui penitus expers est caloris. sed quia minime habet uti
tur. uel mute nominate sunt ad compactionem con
sonantium. Semiuocales quantum uincunt a uocali
bus. tantum superant mutas. Q et R quibus figura et
nomine uideantur aliquam habere differentiam cum c
tamen eandem tam in sono uocis quam in metro con
tinent partem. Et R quidem penitus superuacua est
nulla enim uidetur ratio cui sequente a debeat scri
bi k. Rarago enim et caput siue p c siue p h scri
bantur nullam faciunt nec in sono nec in potestate
eiusdem consonantis distinctionem. Q uero propter nichil
aliud scribenda esse uidetur. nisi ut ostendat sequen
tem uel ante alteram uocalem in eadem sillaba po
sitam perire uim littere in metro. non enim facit po
sitionem. Quod si ideo alia littera est existimanda quod c
debet g quoque cum similiter ponitur uel amittent
uim littere alia putari. et alia cum id non facit. Dicitur
enim angustius sicut quis augur sicut cur. uel
si uelimus cum uentate contemplari. non plus quam
xviij litterarum in latino sermone habemus. Hoc est xvi

antiquas grecorū. et x et f postea additas. et eas quoq; ab eisdem sumptas. Nam p et z grecorū cā nominiū ascriuimus. h uero aspiracōnis nota ē et nichil aliud habet lē nisi figuram. Et q in uersu scribitur inter alias lās. sicut dicit ps in pmo ma Item sciendū est. q nulle pōnes ul' etiā coniūcti ones debent aspirari. Omīs autē alie pres oīs aspirantur. ut hamus. heros. habens. hic huc heu sicut dicit ps in tractatu pōnum. Item aspiratio ut dicit ps in pmo ma. ponit ante omīs uocales ut habeo. heros. hiems. homo. humus. Post consonantes autē quatuor tantummodō. more antiq; grecorū. scz c ut choreus. t ut thraso. p ut philip pus. R ut prius. Ideo autē extrinsecus h scribitur uocalibus ut minimū sonent. Consonantibus autē intrinsecus. i. post ut plurimū sonent. omnīs enim lā ul' uox plus sese sonat cū ipsa aspiratio postponit q cū antepōnit. s; hoc uidetur fallere in uah et ab. q; aspiracō uidetur postponi uocalibus et non antepōni. Sed ad hoc rñdet pns q a pocapa facta est extreme uocal a cui pōnebat aspiracō. nam pfecta uaba et aba sunt. Ideo autē abscissione facta extreme uocal tamen aspirō mā sit ex supiori pendens uocali. q; suū ē interiectio nis uoce abscondita proferri. Itaq; ps abscondite extremitatis uidet congrue interiectōnis natura li prolacōne remansisse. Et ut donatus ait uox ē incondita uox hec. Nec quoq; que plena est uox interiectō non ē Et d; incondita. i. intus condita Item scias q nunq; añ. i. loco consonantis posita aspiracō pōt inueniri. sicut nec ante u consonantē unde hiulus trissillabū est. et hiemo. Nulla enim consonans añ se aspiracōnem recipit. Hic nota q creme ppuni nomen d; a cremo mas. et s; hoc caret aspiracōne. Si uero choremos habeat aspiracōnē nō ē tūc nom latinū. nec deriuatur a cremo as. ut dicit hug. Item idē dicit q non credat q h nomen ppheta denuetur a pfor anis. s; potius credit q componatur a proq ul' procul et phonos q; h nomen ppheta h habet post p. quā nullum latinū debet habere. Unde uult hug q pcedē quatuor consonantes aspirent in grecis dōnibus et non in latinis. Idē etiā uidetur uelle pris. qui postq; dixit q aspiracō inuenit post quatuor consonantes tantū quasi exponens q hoc est intelligendū de grecis dōnibus subiūgit aliquantulus post. R inquit sine aspiracōne ponit in latinis In grecis uo ul' pncipaliter. i. in pncip. o. ul' geminata in media dōne aspiratur. ut rhecor. rodus. prius. Item ps in vj li. ubi agit de desinentibus in es. pō ita dicit. Rhamnes netis et rhaminis qd cū esse oñdit aspiracō post r posita. quod in latinis nominibus non fit. Idē sentit apuleius qui dicit q inuū facit qui aspirat pulcer ul' sepulcrus q; nec ulla consonans debet apud latinos aspirari. Sed contra s; debz obijci de michel et nichilū Sed dicit apuleius q debet dici michi. Licet cōmunis usus habeat michi. De nichilū dico q componit a non et hilū penne. vñ non p se aspiratur c; s; quasi p accidens. Contrahit tantū hoc ab altero componentiū. Improprietates autem nō sunt extendende. Ex hoc patet q catena non debet aspirari. Ex pōictis patet q aspiracō ponit ante omnes uocales ap latinor et post iiii consonantes in dōnibus grecis. Aliqñ tñ nō est definitū nec definitū in gmmatica a pstantiano. nec ab aliquo aucto

re sicut puto. qñ generaliter dōnefflatine uel uocales debeant aspirari. nec qñ pcedē consonantes quatuor debeant aspirari post in dōnibus grecis quia non semp ille consonantes in dōnibus grecis aspirant. et ppter hoc difficile ē scire et maxime michi non bene scienti linguā grecā qñ et in quibus dōnibus aspiracō debet pōni ul' postponi uniuersaliter. Et ideo si aliquas dōnones in hoc libro ul' ope aspirari non aspirandas. ul' non aspirari aspirandas. pero veniam de omisissis. *De dyptongis*

Sic etia debes q quedam uocales in dyptongis alijs uocalibus pponunt sicut patet in dyptongis. vñ s de dyptongis aliquid dicā. Dyptongus ē coniūctio duarū uocaliū vim suam retinentium in eadem sillaba. Nam v posita post g ul' q ul' s seqñte uocab in eadem sillaba a mittit vim lē ut quis lingua suadet Unde dicit ps in pmo maioris. Est inquit q qñ v amittit vim tam uocal q consonantis. ut cū inter q et aliam uocalem ponit ut quis quā. hoc idē plexor patitur inter g et aliam uocalem ut sanguis lingua. s; qñq; antecedente ul' sequente a ul' e hoc idē sepe fit. ut vim suā amittat u tam uocal q consonantis. ut suado suavis suesco suetus. Et quando idē u transit in consonantē. ut nauta nauita. gaudeo gauisus. sicut contrario a consonante transit in uocalem. ut caueo cautus. uoluo uolutus. fauceo fautus. Item au transit in o productū more antiquo. ut lotus p lautus. In u quoq; longam tran sit. ut claudio includo. Itē ae transit in i productā. ut quaero inquirō. laedo illido. caedo occido. Itē au pro ab pōne ponitur in hīs ubi au fugio et au fero. Dyptongi autē sunt quatuor. scz au ei oe et ae. due quaz ex toto scribunt et proferuntur. scz au et eu. ut audio et eunuchus Alie uero due ex pre scribunt et ex pre proferunt. scz ae et oe. ut musae et foeniū. Et scias q iste due dyptongi scz ae et oe in cōmuni sermone non proferuntur ita et in hoc libro fere nusquam scribunt. vñ ce lū inuenies scriptū infra in loco suo in v pre p e si ne a. quā sit ibi ae dyptongus. unde celū q; caelū. Item fenū p e sine o inuenies scriptū. quā sit ibi oe dyptongus tacta. q; foenum. et ita de cōsimilibus intelligas. feci tamen aliquando quoddā signū in uocali que proferuntur. ad denotandum q ibi ē dyptongus tacta. uide in caelum. Dyptongi autē dicuntur q binas ptongos s; est binas uoces comprehendunt. Nam singule uocales suas uoces habent. Item scias q dyptongus nunq; in pnto pfecto mutatur. ut haereo haesi. audio audiui. moenio niui. excepto caedo occidi. Et si obijci as de aufero abstuli. quod mutat au in abs. dici mus q non ē eius rectū pntū s; accommodatū Animadū tendū etiā ē q nulla dyptongus in duas consonantes pōt desinē. In duplicem autē inuenitur. ut fex fecis. et faux faucis. Scias etia q omnis dō pme dedinacōnis ul' sequens primas dedinacōnem in e desinens. cuiuscumq; casus uel generis ul' numeri sit dyptongatur. ut musae electae. illae. ipsae. quae. Rē uero casus utis non sequitur primam dedinacōnem s; secundā. quia ex pre mas ge et neu ē secunde. et ideo non dyptongatur in mas ge siue in utō. Et ita de cōsimilibus ora insuper. *De tribus modis consideratur lā. ita ei accidunt tria. scz nomen figura et pās*

Ostēdē de uocalibus diximus. nūc de
mutacōne consonantiū dicamus. Sciendū
ergo pmo est q tres sunt consonantes q
manent eodē p omnes casus. et non mutantur
scilicet l n r. ut sal sal. flumen fluminis. cesar cesaris
T quoq et c quibz in sol tribus nominibus inue
niatur que pntē dēdīnari. Hoc idē seruant ut ca
pit capitis. Occipit occipitis. Sincipit sincipitis
Ab eodē composita ut allec allectis. Lac lactis in
quo t etiam additur. Inuenit etia hoc lacte dedi
nati. Reliquē uo consonantes mutant uel abijci
unt. d ut aliquid alicuius. O ut templum pli. S
ut magnus m. x ut rex regis. Sed h uidetur fallē
in h nomine epar epatis. in quo r nō remanet p
omnes casus. Sed dic q intelligendū ē de nomi
bus latinis. h epar nō ē latinū. Nota etia sicut
dicit p in pmo maioris. q in pteritis pfectis uer
borū solent omnes consonantes mō mutari. mō
manere. exceptis iiii. scilicet l ut celo celauī. p ut tu
po tupeui. S ut quasso quassauī. x ut nexō nex

Supplicia est ut dicit ps in pmo maioris q
 quis scribatur nullā aliam vim habet q c
 Transite in x. ut paulum) ut sup dictū est
 paucillū. mala maxilla. ueluz uexillū. In r
 Transite in n. et maxime o tabula taberna
 ul e ul q sequētibz. ut tantū tantumē. qd
 componitur a tantū et amū. Item identicem. eo

rum eorumdem. nunc nunciubi nunquis nunquam
anceps p amceps. Am enim pō f ul' c ul' q seqn
tibus. m mutatur in n. ut anfractus. ancisus. anq
ro. Vocali uero seqntē intercipit b. ut ambitus. ā
besus. ambustus. ambages. Necnon etiā in com
bustus et comburo idem fit. Idem m final dictio
nis subtrahit in metro plexq. que si a uocali in
cipiat sequens dco. Vt illū expirantem transfixo
pectore flamas. Vetusissimi tamen non semper
eam subtrahabant. Ennius in x annal. Insignita
fere cū milia miliū octo. Item m obstruā in extre
mitate dco nūm sonū habet ut templum. aptum
in pncipio ut magnus. Oediocrem in medijs ut
umbra. Item sola hec semiuocal post s ponitur
quod mutaz est. ut smirma smiragodus. Et ante
liquidam. ut samnis. ramnis. Et qñ ante s poni
tur in finali sillaba nominis. more mute interpo
sita 3 facit genitū. hiems biemis. uelut inops in
opis. celebs celibis. sicut dicit ps in pmo maior.
Idem in x dicit. O manet. ut emo emi. Assumit
ps. ut demo dempsi. como compsi. promo pmpsi
Geminat ut mordeo momordi. Subtrahitur ut
rumpo rupi. Item dicit in x li. Emo emptū facit.
quod ideo assumpsit p. q non pōt m ante tū sine
p inueniri. causa euphonie ut sumptus pmpus
comptus. De am et circum infra dicam.

Modo mutatur in ps. ut temno tempsti. Vel
in u loco consonantis. ut sterno strai. Sub
trahit ut linquo liqui. vinco uici coniunx coniu
gis p coniūgis. ne ūbum putetur esse. ut dicit ps
in ix et iii vj li. dicit q coniūx desinit in nx. Itē
n ut dicit ps in pn ma. transit in g. ut ignosco igno
tus ignauus ignominia. cognosco cognatus pōt tñ
in qbusdā eoz etiā p confisionem a dempta ui
deri n. ut ignarus. q in simplicibus quocq pōt per
adietionem inueniri g. ut gnarus gnatul' et seqn
te g ul' c p ea enim greci scribūt g. Et quidaz ue
tustissimi autores romanorū euphonie causa. ut
agchises. agreps. aggulus. alij scribunt n et g. ut
anceps. angulus. et hoc usus modernum habet
Transit n in l. ut vnusullus. catena catella. bonus
bellus. Similiter collido. colligo illido. Item tran
sit n in m sequentibus b m p. ut imbell' immineo
imparor. impellor. Similiter in grecis nominibz
neutris in on desinentibus. ut pellion pelliom. En
fit etiam in r. ut corngo. corrumpeo irigo. Hanc
autē mutacōnem hāc sciendū est naturali quadā
uocis racōne fieri ppter celerem motū lingue
labiorūq ad vicinos facilius tñseuntū pulsus. Et
scias q in ij li ps addit pene. vñ dicit. Pene ubicū
q cum pō ante dco nē ab r incipientē compo
nitur. mutat n in r ut corruo. Transit et supdicta
consonans n in s. ut scindo scissus. findo fissus. in
t ut canis catulus. In c ecquid pro enquid. Expel
latur in grecis in on desinentibus. cū in latinā tñ
seunt formam. ut simo. leo. draco. sicut econtr' ad
ditur latinis nominibus in o desinentibus apud q
cos. ut ciceron caron p cicerō et caro. Transit et
am in u. ut sino simi. sterno strai.

manet. ut sapio pui. Assumit s. ut repo rep
si. Duplicatur. ut reperio reppen.

Quoniam eandem vim quā c haberet. nunq in pn
cipijs infinitiuorū ul' interrogatiuorū quozun
dam nominū posita. p obliquos casus in C liām
cūfiter. ut loquor locutus. sequor secutus. ut dicit
ps in p maioris. Et in x li dicit. Deponentia q r

mutant eam in cu. et summenta tñ faciūt supinum
loquor locutū. sequor secutū. Et post subdit ps
in j li. Q transit in s. ut torqueo tosi. sicut et c. p
co parsi. Siliter abijcit n in pterito pfecto sic et c
ut linquo liqui. et uinco uici. transit etiā in x. ut
coquo coxi. duco duxi. Apud antiquissimos frequē
tissime loco cu sillabe quū ponebat et mō. ut az
quus. coquus. oquulus. Pro arcus. cocus. oculus.
Quū. p cū. quū pro cur. De q etiā sup dictum ē

Sine aspiratione poni 3 qñ determinauit de h q c
ut in latinis dco nibus. In grecis uero ul' pn
cipal' ul' geminata in media dco nē aspiratur. Vt
rhetor. rhodus. purbus. Transit in l. ut nig' nigel
lus. umbra umbella. In s. ut arbor ul' arbos. O
dos p odor. uerō uersus. In duas s. ut uzo. ussi.
gero facit gessi. In u consonantem. tero trui. sizo
sui. In n ut encus pro ercus.

S In metro apud uetustissimos vim suam fre
quenter amittit. Vt uirgil' in x eney. Ponite
spes sibi quisq. Transit in m. ut rursus p rursus
diminuo p disminuo. Terent' in adelphis. dimini
etur tibi cerebz Et scias q diminuo p duo m dī
a dis et minuo. i. in diūsas pres minuo. S3 dimi
nuo p vnū m. a di et minuo. imprat diminucōz
Item s mutatur in n. ut sanguis inis. In r ut flos
floris ius iuris In x ut aiax p aias. et pistrix p
pistris In quo sequimur dōres Illi enī omīx p
omīs dñt In d. ut cultos custodis. preses pñdis.
palus paludis. In t. ut nepos nepotis. ūtus ūtu
tis In u consonantem. ut bos bouis Itē sepe p 3
solemus s geminatā ponē. ut patrisso p patriso
Sepe etiā s p aspiratione ponitur in hijs dco ni
bus quas a grecis sumpsimus. ut senis sex septē
sicut uult ps in pmo minoris. Hic ē sciendū q
s frequēter inueniūt liquefcere maxime apud anti
quos. Et ideo de liquidis aliqua dicam. Inuenitur
autē liquefcētia tam in uocalibus q in consonā
tibus. et de utraqz hic dicam. Vcales ut dicit ps
apud latinos omīs ancipites sunt ul' liquide id ē
que facile mō pduci mō corripī pñt. Inuenimus
enim qñq uocalem eandem pduci. qñq corripī.
sicut patet in hac dco nē tenebre. cuius pñl' pdu
ctuz et cor' ūtute illius liquide que ē ibi scilicet r
Et uocantur liquide quadā similitudine liquidū
enim de facili currit de vno loco ad alium. sic ui
demus in aqua et vino et oleo. Ita etiā in uoca
libus. facile enim producūtur et corripīūtur. sicut
dictū est. Similiter dicūtur ancipites. i. dubie. qz
ad utraqz ponibiles sunt. ut oñsum est. In conso
nantibus enim etiam sunt ancipites ul' liquide ut
l r. que mō longam mō breuem post mutas posi
te in eadem sillaba faciunt sillabā. Hijs quidam
non irrōnabiliter addūt m n. qz ipse quocq cōmu
nes faciūt sillabas post mutas posite. Vnde ouis
x methan. Pisco lam qz guidon grauidamqz ama
thimta metall'. Ecce h liā n posita in eadem sillā
cū muta g. non facit uocalem sequentē sc3 qui lō
gam. Scias tamen q aliter dicūtur uocales li
quide et aliter consonantes. Vcales dicūtur liq
de. quia de facili mouent' de correpcōne in pdu
ctionem. sicut predictū est. Consonantes uero dicū
tur liquide quia habent pñtes destruēde correp
cōnis. quando uidelicet non liquefcunt. et non de
struendi quando liquefcunt. Nam tñc uocal' bñs
remanet. sicut naturaliter erat. Inueniūt etiam h
liā liquefcere s maxime apud antiquos. qz uidel

et in scansione metri abijciť consonans cũ p̄cedente uocali quando sequitur dco incipit a uocali. et h̄ fit frequēter in hac l̄a m̄ ut apud orac̄iū. Om̄nibus hoc uiciū est cantoribus inter amicos. Quā dco fit in hac l̄a s. ut apud caronem. Successos indignos noli tu ferre moleste. abijonitur enim s cũ sua uocali u. de hac dcoñe successus. Qñq; abijcitur sine uocali. ut apud orac̄. Regis opus ste n̄ q; diu palus apra q; remis. Abijciť enim s h̄ n̄al de hoc nomine palus. ut fiat h̄uis p̄pter sequentem uocalem. uel si liquefcit s ultima huius nominis palus in scansione metr̄. Quod ec̄a fit apud catbonem. Quod n̄alī factū n̄ rectum noli filere. quasi dicat nob̄ ilere. et apud lucanū. Terga sedent crebro macul̄ distincta smaragdo. In scansione enim s abijcitur et dī maragdo. Inde ec̄a est q; discretus cor̄ p̄maz sillabam di. cũ sit naturaliter longa. qñ componit̄ ex di et as̄ in̄terposita s causa euphonie. quod ibi liquefcit. Sic ergo frequēter fiebat olim in hac l̄a s elipsis. q; s sonū habet ualde facilem et quasi sibilantē et multo diens liquefcit. Non solū autē s liquefcit in metro h̄ et in prosa licet de hoc p̄s non faciat m̄emōnē Ideo nota q; s posita inter duas uocales fere ubiq; liquefcit quantū ad sonū. i. non p̄fertur in sui ple no sono. ut nisi designauit. Hoc autem non p̄t accidē in x. licet affinitatem habeat cũ s. Non enī uidētur racōnabile nec euphonie consonum. q; x cũ sit duplex consonans semp̄ deueniat ad medium sonū simplicis et liquide consonantis. sic ad sonū de s liquida. ut uidelicet proferatur eo sono quo p̄fertur nisi dixit uť uexillū ut auxiliatus. Vnde aliter est dco p̄ferenda qñ scribitur per s. et qñ per x. sicut manifeste patet in hoc pretenti lausit. quod scribit̄ p s quando ē p̄tentū de haurio hauris. et in hoc p̄tentio auxit. quod scribitur p x qñ dñdit ab augeo auges. Similiter h̄ patet in hoc p̄tentio lusit quod scribit̄ p s quando est p̄tentum de ludo is. et in hoc p̄tentio luxit. quod scribitur p x qñ est p̄tentū de luceo ces uť lugeo ges. In quibus intelligentibus patet q; differenter pronūciatur x ab s liquida. Sicut ergo pronūciatur auxit luxit qñ scribunt̄ p x. Item dixit uixit Sic pronūciande similes dcoñes sunt. ut auxiliū auxiliatus. uexillū uexillifer. Ad maiorem autem declaracōnem eorū que dca sunt de liquidis sci as q; fm̄ quosdam triplex est liquefcientia l̄e. est enim quedam liquefcientia que dī quedā habilitas elementi h̄ q; facile transit de productione in correpcōnem. uť eoniūso et hoc ē tantū in uocalibus. Est ec̄a quedā alia liquefcientia que attendit̄ quantū ad subām l̄e Siue s naturam placōnis ipsius. i. fm̄ q; ipsa subtrahit̄ et non p̄teritur. uť semiplene p̄fertur. sicut patuit in hac l̄a s. similiter habetur in multis alijs tam uocalib; q; conionantibus. ut suadeo suavis suauitas. in quibus in scansione subtrahit̄ u uť m. Et ē huiusmodi liq̄fcientia subālis. p̄cedens uero accidentālis. Et hoc scunda p̄t esse in uocalibus et consonantibus sicut p̄dictum est. Est et tertia liquefcientia l̄e que attenditur circa l̄e p̄tatem. sicut uidemus in liquidis i r. que non semp̄ cũ aliqua consonante p̄cedē uocalem p̄cedentem. Imo ipsis liquefcientibus uocalis corripitur. ut illud. Et tenebris addit quas sine luce genit. ¶ Hic nota q; liquide posite post mutā in eadem sillaba naturaliter p̄mittunt p̄cedentem

uocalem naturaliter breuem corripit. ut affeda et tenebre. Vnde dixi naturaliter breuem. q; si naturaliter esset longa non posset esse breuis. nec in uersu nec in prosa. unde q; mater et frater p̄cedē naturaliter p̄nam. nūq; cōmatres et confratres p̄nt in in p̄nt corripit nec in uersu nec in prosa. Si autē sit breuis naturaliter p̄t produci et corripit in metro ut tenebre p̄nt cor̄. et tenebre penultima p̄ced. h̄ in prosa semp̄ debet corripit p̄nt. ut compadres tenebre. et hic cōmuniter et q; generaliter corripit̄. Hūc uero uidetur fuisse qñ singularis opinionis in hoc. dicit enim in quodam libello quem composuit de accentu. Qñ qñ liquida ponit̄ post mutā in eadem sillaba naturaliter q; si uocalis est naturaliter breuis p̄t corripit et p̄ducit in metro. et ec̄am in p̄sa. Si autem ē naturaliter longa tam in uersu q; in prosa p̄ducitur. ut cōmatres. Vñ p̄t dīc fm̄ cū. tenebre p̄nt cor̄ q; sit accentus in aū p̄nt. q; breuis est naturaliter. Ec̄a p̄t dīc tenebre. p̄nt p̄ced. eo q; accentus p̄ncipal̄ sit in p̄nt p̄pter p̄onem consonantiū. Vnde p̄t tenebre in p̄nt corripit. et p̄ducit in prosa p̄ uoluntate legentis. sed qd̄ prius dictū ē cōmuniter tenetur. et puro esse uerū

transit in s. ut uito uisus. concutio concussus. ¶ C uero aīccedente transit in x. ut p̄cto p̄ctui. flecto flexui. ¶ Hic nota q; sicut dicit hūc in uincio dis. Regula gñalis est. q; quotiens ē ponitur ante i puram sequente uocali habet sonū de c. ut lco amatio. nisi p̄cedat s uť x uť aspiracō interdicit inter t et i. uť nisi dñtia impediat. S aī cedat ut salustius. x ut cōmixtio. Aspiracō interdicit. ut conntibios. Et in hīs omnibus et simili bus ē retinetur in suo sono licet sequatur i pura dñtia impedit ne ē habeat sonū de c. licet i pura sequatur in istis qñs litiū iunium. ad dñtiam isto rum nōq. hoc uiciū. hoc liquū. Dicendū ē ergo ad conntis. Extingue flamas litum. Et similiter uicis uitiū. ut ē retineatur in suo sono. licet i pura seq̄tur. Et scias q; licet aliquando ē habeat sonū de c ut dictū est. non tamen c accipit sonū de c. uñ dcoñes que scribunt̄ p c debent p c pronūciari. ut facio facis. Iacio as. aspicio cis. Illicio as. Ea uero que scribunt̄ per t. accipiunt quandoq; sonū de c ut dixi in q̄tio tis. potior n̄l sentio ns. sino n̄l Si queras. quō cognoscit̄ an facio scribat̄ per c. Dico q; ad secundam p̄sonam cognoscit̄. quia per c pronūciatur. ut facio facis. Et ita de alijs similibus quatio n̄l sentio tis et similia omnia scribunt̄ per t. licet pronūciatur per c. quod p̄t cognoscit̄ ad secundam p̄sonam. et pluralem numerū. Dīcimus enī quatio tis quatinus. sentio tis sentimus. et ita de similibus dicas. Ammonda uero pudicia iusticia. et huiusmodi p c scribunt̄ sicut proferunt̄ q; formanē a genitō si ueniunt a nominibus secūde de dīnacōnis. uť a dco si ueniunt a nominibus tēcie de dīnacōnis addita cia. uolentia uero astutia scribuntur p t. h̄ pronūciantur sono de c. q; formanē a genitō uolenti astuti addita a. Prudentia autē et negligentia scribunt̄ enī p t licet pronūciant̄ in sono c. quia formanē a dco prudenti negligentia. addita a. et sic de similibus dicas. Sed p̄t dubitari de uigintiunus q; hic ē non accipit sonū de c Dico q; i hic est in iunctura compōnis. et sic non est cōt̄ regulam datam. q; regula h̄ habet excep cōnem. licet hūc non exapiat b. uñ ad p̄cedē tres excep cōnes debet addi. Et nisi i sit in iunctu

na compositionis. ut vigintiunus.

Duplex consonans mō accipitur p rs. ut in hoc nomine apex apicis. mō pro gs. ut in hō nomine grex gregis. Transit tamen et in u consonantē. ut nix niuis. Semon in et. ut nox noctis. Supellex supellectil'. Sed hō contra regulam dedinan uidentur. qz uidelicet omnia nomina desinētia in x. faciunt in cis uel in gis genitiuū. exceptis quatuor nominibus que uidentur contra regulā dedinari. sciz nix niuis. uox noctis. senex senis. supellex supellectil'. Composita uero simpliciu dedinacōm sequitur. ut pemox pnoctis. exlex exlegis. Subit etiam x loco asplōnis. ut uerbo uexi. traho traxi. utitur in f ut efficio effero. Et sciendum q quocienscumq ex prepō pponitur compositis dōnibz a uocali incipientibus uel ab hijs tribus consonātibz c p t. integra manet. ut exaro exeo. exigo. ex oleo. exuro excuto expeto extraho. Quidam uō dixerūt. qz etiā x sequente s integra manet. ut si dicatur exsequor. exspes. S; isti uident facere cōtra grecorū consuetudinem. Illi eniz s sequēte nūq x pponunt s; h. Obuius ergo ut dicit ps in pmo maioris nos x solam ponimus que ponit pro c. Cuius racōnem non solū ipse sonus aurū iudicō possit reddere. Sed etiā qz geminari s aliqua consonante antecedente minime p̄t. geminari autem uideretur post consonantem si x antecedente que loco cs fungitur ipsa consequat'. ut dicatur exsequor. Quod si liceret. liceret etiā a simili post bs uel ps quas loco duplicis accipimus addere s. ut dicatur obfessus. absfessus. quod minime licet. qz non p̄t duplicari consonans alia subsequente consonante. qm nec antecedente nisi sit li quida aū mutam. ut supellex. suffragor. sufflo et fluo. effringor. ut dicit ps in pmo li tractatus de b. Tamen duplex consonans ut x p̄t inueniri aū cedente consonāte. ut lanx falanx. et sequēte. ut expeto. Et nota qz sicut dicit ps in xiiij li. Nulla alia p̄s in x desinit apud latinos nisi nomina et ex p̄pō que greca est. et nix et pax adiubium comicū quo utitur terentius. quod similiter grecū est. Et scias qz x incipit ab i cū alie semiuocales ab e incipiant. Et ē racō. qz in i terminatur apud grecos. Vocatur enim xi. sicut docet alphabetū grecum. vñ per apostrophē dicimus ix. vñ hic nota qz uocales dñr qz p se uocem faciūt sine consonantibus. vñ quelibet uocal' per se facit sillabam. ut amo. Et inchoant uocales a suo nomine. et in se terminant siue in nomen suū. Consonantes autē dñr quasi cū alio sonantes. i. cū sono uocal'. Non enim possunt proferri sine sono uocalis. Et hoc satis patet in eorū prolacōnibus. sicut cū dicimus be ce de. Similiter non possunt p se p̄ficere sillabaz sine presentia uocalis. uocales uero sine eis sic. Tm enim uere refert inter uocales et consonantes q̄tum inter animas et corpora. Anima enim p se mouet et mouet corpus. Corpus autem non mouet animā nec p se mouet. sicut patet in cadauē. ita et uocales p se mouent ad p̄ficiendū sillabam. et consonantes mouent scū. Consonantes uero sine uocalibus immobiles sunt ad p̄ficiendū sillabam. Semiuocales autem ab e incipiūt et in se terminant. absqz x que sola ab i incipit. p apostrophē greci nominis xi. qz necesse fuit cū x sit semiuocalis a uocali inope et in se terminare. Que x nouis siue a latinis assumpta post om̄s ponitur hāc q

bus latine dōnēf egerit. Qz autē ab i incipit eius nom̄ oñdit et fuit in cōmto qd scribit in donati hys ubis. Semiuocales sunt vij. que ita p̄feruntur ut inchoent ab e lzā. et desinent in naturalez sonū. ut f. l. m. n. r. s. x. s; x ab i inchoat. Idem ec̄ entrophius consumat dicens. Vna duplex consonans x que ideo ab i incipit. qz apud grecos in eā dem desinit. i. xi. Oute autē a se incipientes et in e uocalē desinentes. exceptis qz et k quaz altera in u altera in a finiē sua conficiūt nomina. Incipiūt ergo mute a sono muto siue a sono p̄pō et terminant in sonū uocal'. Cū ergo plurimū de nomine tur lzā a p̄ncipio et sonus mutaz sit in p̄ncipio mutus. sicut patet in eaz prolacōne merito uocare sunt mute. Incipiunt ergo ut dixi mute a sono muto siue a sono p̄pō. et terminant in sonum uocal' e. ut be ce de. excepta f quam quidam ideo posuerūt semiuocalem ut seruus sup. quia incipit a uocali. i. ab e. sicut semiuocales. et terminatur in sonū p̄pō. hoc tamen non facit eam semiuocalem. nomen enim hē non mutat esse lzē. Vnde dicit pr̄s in pmo maioris. Nichil enim aliud semiuocal' habet lzā hec f nisi nominis placōnem que a uocali incipit. s; hoc p̄tatem lzē mutare non debuit. Si enim esset semiuocal' necessario terminal' nominū inueniret qd mīme repies. Nec aū l uel r in eadem sillā possēt poni. qui locus mutaz oū taxat. nec cōmunem aū easdem positam faceret sillā. Volo etiaz te scire qz quantū semiuocales vincunt a uocalibus. tantū vincūt et ipse mutas ut sup̄ tēgi. qd pz ex eo qz uocales hñt tres p̄p̄tates. p se enim p̄ficiunt uocem. inchoant nomina. et terminant similiter. Semiuocales autem hāc duas nñ hñt Nam inchoatiue sunt dōnū et terminales. ut nl. et ita de alijs semiuocalibus que qñq inchoant dōnēs. qñq terminant. terciā uō non hñt. scilicet qz p se uocem non p̄ficiunt. Et ita vincuntur a uocalibus. Oute uō nec p se uocem faciunt. nec om̄s terminant nomina. licet quedam eaz terminant nomina. sicut c d t. Et h in paucis nominibus exerceat Nam pauca desinentia in ea inueniuntur. Inchoant tamē nomina. Et ita vnaz nñ sibi uendicant ex ill' tribus p̄p̄tatz. Vincunt ergo a semiuocalibus qz licet inchoant tamen raro terminant nomina. Vnde et apud ḡ cosuocales et semiuocales tantū terminant nomina non mute. et merito. Illa enim debent esse in fine que multum sonant. qz omnis prolacō plus festinat circa finem. et plus sonat. Vñ etiam oratores exaltant uocem suā in fine uel circa finem. Habent ergo semiuocales secundā euphoniā. Naz melius et p̄fectius sonant q̄ mute. sicut et uocales ipsi semiuocalibus. Hec dicta sunt de semiuocalibus.

Uocal' ē semp. et scribit' i calibus grā de x tantū in grecis nominibus et barbaris sicut et z. Vnde quando y ponit' inter duas uocales ē uocalis. et p se sillabatur. vñd prosopopeia est sex sillabaz. et ita de similibus dicas. Quia autem mentio fca est de x et z que sunt duplices consonantes. et i aliquando ē duplex consonans. Ideo hic dicā de i oñdēns qñ sit duplex consonans. et qñ simplex. Dein de etiā subiungam de u consonāte.

Potest esse simplex consonans. et aliquando duplex. V uero tantū ē simplex consonans. Notandū est ergo qz i consonans posita natura liter inter duas uocales vim suā retinentes alias

seruantes. et maxime in simplici dōne. Accipitur
 p duplici consonante. et debet sillabiciari cū seq̃
 re sillaba. ut maior. troia. Si enīz ꝑ remaneret uo
 cal' essent tres uocales iūcte sine ulla media conso
 nāte et in ueniēt biatus intolerabil'. ut uult ps in i
 libro. In tenuia autē remansit ꝑ uocal'. et est racō
 hec. qz ntis plural' neutri generis formatus ab
 abltō singulari desinente in ꝑ. oꝝ supare illū abla
 tiuū vna sillaba. ut mari maria. forzi fortia. Hoc
 autē non fuisset in hac dōne tenuia. nisi ꝑ remā
 sisset uocal'. Preterea qñ ꝑ est duplex consonans
 debet sillabiciari cū sequenti sillaba. quod non fit
 in tenuia. (Notandū etiā qz inueniē ꝑ inter du
 as uocales positū simplex consonans. s; in cōpo
 sitis tantū. ut reiectis reijce. sicut docet ps in or
 thographia introducens exemplū uigiliꝝ. Titre pas
 centes a flumine reijce capellas. Ecce hec quatu
 or sillabe re ij ce ca sunt omnes bues. Et faciunt
 proceleumaticū constantem ex quatuor sillabis bui
 bus. Cporret ergo qz ꝑ non sit ibi duplex conso
 nans. ymo simplex. cū non faciat ibi pōnem. racō
 autē hec est. qz ꝑ non ē inter illas uocales natu
 liter s; grā compōnī Cum ergo hec pō re natura
 liter buis sit ibi etiā corꝑ inueniē a poeta. Vnde
 composita excludunt in hoc qz dicitur naturali
 ter. Et hoc uult hugo. qui dicit qz baiulo as ē uer
 bum simplex. et sic ibi ꝑ ē duplex consonans. Et
 proū p̃mam. Si autē baiulo sit ibi compositū uer
 bum tūc non ē ibi duplex consonans. nec p̃ma
 longa s; potius breuis. Iuxta illud. Clocō colum
 baiulat. lathebis trahit. atropos occat. Item dicit
 hugo qz magister componiē a maior et sterion q̃i
 maior in statōne. Et debet scribi media sillaba p
 duo i. vnū consonans et aliud uocale. ut dicatur
 maijster. Sed constat qz magister habet p̃mam
 buem. et ē compositū. ergo si scribatur per duo i
 maijster. i non erit ibi duplex consonans cum sit
 p̃ma buis. Alij dicūt qz reijcio ram in p̃nti q̃ in
 p̃terito p̃mam producere et cornipere inueniē. qz
 ibi ꝑ ē esse simplex consonans. et sic p̃maz corꝑ
 Vnde uirg. Titre pascētes a flumine reijce capel
 las. Vel p̃t ꝑ ibi esse duplex consonans. et sic pro
 ducit pōne. Vnde idem uirg. Reijce ne maculis
 obfuscant uellera pell'. Alie uero p̃pōnes compo
 sitē cū hoc uerbo iacio penitus producūt. ut in
 iijcio. adijcio. eijcio. pronicio. deijcio. in quibus om
 nibus ꝑ duplex consonans ē ante ꝑ uocalem. et is
 tus opinionis fuit magister bene. (Hijs uis
 didi p̃t qz ꝑ consonans posita inter duas uocales na
 turaliter ē duplex consonans. et posicōnem facit
 p̃cedenti uocali. ut maior. peior. et hec regula ge
 neral' ē in simplici dōne. De tenuia nō ē obieccō
 qz ibi ꝑ non ē consonans. cū non sillabiciatur cum
 secūda sillaba. sed p se. quia uocal' est. In compo
 sitis autem habet instantiam. Sed hoc p̃t excludi
 in eo qz dicitur. ꝑ posita inter duas uocales natu
 raliter. qz in compositis non uidetur ibi ꝑ esse na
 raliter s; potius accidentaliter s; racōne compōnis.
 Aliqñ etiā facit pōnem. et in compositis. ut ad
 iijcio. eijcio. qz ponit inter duas uocales. et sillabi
 catur cū sequenti sillaba. licet hoc omnino nō sit
 naturaliter. ut supius declaratum est. Patet ergo
 quō uerificetur regula p̃cedē. ꝑ consonans posi
 ta naturaliter inter duas uocales vim suā seruā
 tes et maxime in simplici dōne accipiē ꝑ dupli
 ci consonante. Hec autē p̃ncula vim suā seruātes

non ē declarata. Ideo nota qz hoc additū est. qz ꝑ
 positū inter u post g ul' q et alterā uocalem non
 ē duplex consonans ymo uocal'. Racō autem hu
 ius est. qz altera illarū uocaliū s; u nō seruat ibi
 vim suā ymo amittit. Iuxta illā regulā de dyp̃tō
 gis supius datam. s; u posita post g ul' q ul' s; se
 quente uocali in eadem sillaba amittit vim literē
 ut qui. lingua suadet. Ex quo patet qz in hys dō
 nibus nequior. pinguior. quia. et similibus. ꝑ nō
 est consonans s; uocalis. sicut docet ps li iij a in
 tractatu compatiuorū. Quidā contra p̃cedēz regu
 lam obijciūt de coiere. ubi ꝑ non ē duplex conso
 nans posita inter duas uocales. cum p̃cedens uo
 cal' compiciatur scilz co. Vnde lucanus. Nec coiere
 patres. 27. Sed ex p̃dictis patet solucō. qz uideli
 cet nō ē ibi ꝑ inter duas uocales naturaliter ymo
 accidentaliter. uidelicet grā compositionis et sincō
 pe. Debet enim dici coiere. sed p sincopam dī co
 iere. sicut coij. Vnde in hys dōnibus coiere coij
 coisse. introiere. introierunt. et similibus reman
 sit ꝑ uocal' cum non sit ibi naturaliter inter duas
 uocales. et hoc etiā patet qz ꝑ non sillabiciatur cū
 sequenti sillaba s; p se solam. quod non posset fi
 eri si esset consonans. (Sic uidimus qñ ꝑ sit du
 plex consonans. Nunc uideamus qñ sit simplex.
 Et dicendū ē fm ps. qz ꝑ mō ꝑ simplici mō pro
 duplici accipitur consonante. Pro simplici qñ ab
 ea incipit sillaba in p̃ncipio dōnis posita subse
 quēte uocali in eadem sillaba. ut iuno iupiter. pro
 duplici aut qñ in medio dōnis ab ea incipit sillaba
 post uocalem an se posita. subsequēte quoqz uo
 cali in eadem sillaba. ut maius peius eius. ꝑ sim
 plici quoqz in media dōne inueniē s; in compo
 sitis. ut iniuria eiectus reijce. Virgilius in bucolic
 proceleumaticum posuit pro dactilo. Titre pascē
 tes a flumine reijce capellas.

Quod est consonans qñ ab ea incipit sillaba in
 p̃ncipio dōnis posita sub sequēte uocali
 in eadem sillaba. ut uenū. Et ē tantū sim
 plex consonans. Vnde dicit ps. qz in ea p̃nialu
 it p̃as simplicis consonans. S; uidetur qz sit du
 plex consonans. Nam si dicam cupiui penl' proū
 si dicam cupij penl' corꝑ. Et sic uidetur qz u sit du
 plex consonans. et p̃stet posicōnem uocali p̃ce
 denti. Ad h' dōdū est qz u tantum est simplex cō
 sonans. nec illa uocal' p̃cedens posicōnē ab illo u
 recipit. ymo ē naturaliter longa sicut patet in su
 pino et p̃ncipio. in quibus non ē u. et tamen pro
 ducit penl'. ut cupitus ra tum. Et scias qz u posi
 ta post g q ul' s; sequente uocali in eadem sillaba
 amittit vim literē Nam vim consonantis nō habet
 ibi cū non faciat pōnem cum altera consonante.
 vim uocal' non habet. cū non faciat cū altera uo
 cali cū qua ē in eadem sillaba dyp̃tongum. (Et
 sciendū qz hoc uerū ē ubi u cum altera uocali se
 quēte est in eadem sillaba. ut quis anguis. Si uo
 sunt in diuisis sillabis. non ē uerū ut arguo. exigui
 us. et hoc accidit tantū ubi ē g et non q. Nam q
 nunq̃ p̃t sillabiciari ul' scribi nisi sequētibz duabz
 uocalibus que sunt in eadem sillaba secū. et ideo
 quis iste ntis quis scribatur p q. Genitis tamē
 eius nō scribitur per q s; p c. ut cuius. quia in cu
 ius ꝑ est consonans non uocalis. Ex p̃dictis pa
 tet qz equus equi. et equus a um scribuntur per
 duplicem u post q. Et hoc ordine facit
 Ideo de diuisione l̃arū et earū mu

ratione. dicendum est de recto ordine ipsarum litterarum.
 Scias ergo quod unicuique litterarum accidit tria. scilicet no-
 men. figura potestas. Nomen. id est nominatio. ut a b
 Et sunt elementorum nomina indelinabilia. tam a
 pud nos quam apud grecos. Et hoc duplici de causa.
 Prima est quia simplicia et stabilia debent esse ele-
 menta. quia simplex fundamentum cuiuslibet doctri-
 ne et immobile. Secunda est quod si uariaretur eorum
 nominum dedinatio signatio evanesceret. cum voca-
 les a suis uocibus conficiant sua nomina. Si enim
 diceretur h a. huius atque. non esset amplius nomen
 illius littere in obliquis. Similiter de unaquaque lite-
 ra siue uocali siue consonante. quare nomina elemē-
 torum indelinabilia remanserunt. figure accidunt quod
 uidemus in singulis litteris. Potestas uero est ipsa pronun-
 tiatio propter quam et figure et nomina sunt inuenta.
 Diuiditur tamen potestas litterarum in substantiale et acci-
 dentale. Substantialis potestas litterarum est litterarum esse uoca-
 lem uel consonantem. semiuocalem uel mutam. ac-
 cidentalis uero est multiplex. uidelicet compositio pro-
 ductio. aspiratio. leuitas. liquefcentia. duplicitas. im-
 mutatio. transmutatio. Ordo etiam accidit litteris. si non
 assignatur eis pro accidente. quam per se esse potesta-
 tis. Quod enim aliqua littera proponatur uel postponatur
 in syllaba hoc habet a modo pronuntiandi. qui nichil
 aliud est quam potestas. Accidit ergo ordo litteris. quod
 quibus in syllabis dinoscitur. tamen quod coniunctus
 esse uidetur cum potestate elementorum. non absui-
 dum puto nunc illud ei subiungere. Sunt ergo uoca-
 les prepositiue uidelicet subsequentiibus alijs uo-
 calibus in eisdem syllabis a e o. Subiunctiue e u
 ut ae au eu oe. In quorum apud antiquos post e po-
 nebatur. et ei dysprongus facebant. quam pro omni
 i longa scribebant more antiquorum grecorum. Dys-
 prongi autem quibus nunc utimur sunt quatuor scilicet
 ae au eu oe. de quibus super dictum est. Nunc ergo
 de ordine consonantium uideamus. et primo de ordi-
 ne semiuocalium. In semiuocalibus sunt alie propo-
 sitiue alijs semiuocalibus in eadem syllaba. ut m se-
 quente n. ut amnis. damnum. somnum. hymnus. Et
 ut dicit papias. Somnium somnum et cetera similia
 que habent m ante n in eadem syllaba debent pro-
 nuntiari. Et marcanus in orthographia dicit. quod littere
 que inter se copulant non possunt adiecta alia littera so-
 ciari. ut m et n. cum non coeant uocali antecedente
 uniuersi. ut in omni. et in somno. Si quoque prepo-
 sita est sequente m. ut sinizna smaragdus. pro non pro
 scribi debet. Nam ut dicit per se in primo maiore. Vnde
 faciunt qui 3 ante m scribunt. Nunquam enim duplex
 littera in capite syllabe posita potest cum alia iungi conso-
 nante. Preterea s frequenter liquefit in metro. 3
 uero non. Sic ergo ille uisus possit culpam si sma-
 ragdus scriberetur p 3. quem ponit lucanus in x
 li. Terga sedent crebro maculis distincta smaragdo.
 Si uero ibi scripta cessat reprehensio. Nam s frequen-
 ter liquefit in metro. Et ideo illa syllaba ma potest
 ibi corripi. ut super ostensum est. In fine autem syl-
 labe omnes liquide solent ante s poni. ut pille. hieme.
 mons. ars. Similiter autem x. excepta m. ut falx lxx
 arx aris. In mutis proponuntur b et g sequente
 o. ut baelii genus lapidis. abdomen. migdonides.
 C uero et p proponuntur sequente r. ut actus. laus ap-
 tus. dysprongus. Vnde peccant qui syllabificant ac tus
 si sic debent syllabificari a ctus. quod c cum t sunt eius-
 dem syllabe. et sic de omnibus predictis et similibus
 Semiuocal nulla proponitur mutis. nisi s sequente

b. ut asbestus. asbutes. C uel q. ut scutum. squalor
 p ut spes spera. t ut status. An aliam autem nullam
 mutam. Hic nota quod sicut dicit per se. p non pati-
 tur r ante se in eadem syllaba. Si autem obijciat de h
 nomine ships. In qua r ponitur ante p in eadem syl-
 laba. Dico quod per se intellexit in principio syllabe. Pri-
 cipium autem uoco quidquid est ante primam uoca-
 lem. Cum ergo p patitur r ibi circa primam uocalem
 cessat obieccio. Potest etiam aliter dici Quod enim
 dicit per se intelligitur quando p sumitur in ui sua et
 simpliciter. Ibi autem non sumitur p simpliciter si-
 ue in ui propria. ymo per se ibi collaterales sumuntur
 pro una figura que est apud grecos et uocatur psi
 et huius est figure o. Et ut uult per se in primo ma-
 hoc interest inter elementa et litteras. quod elementa
 proprie dicuntur ipse scilicet pronuntiationes
 Note autem earum litterarum abusu tamen et elementa pro
 literis et littere pro elementis uocantur Cum enim dici-
 mus non posse constare in eadem syllaba r ante p
 non de literis dicimus. sed de pronuntiatione litterarum
 Nam quantum ad scripturam possunt coniungi. non tamen
 etiam enudari nisi postposita r ut princeps. Oute
 uero semiuocalibus proponuntur liquidis absque m
 omnes pene omnibus. ut bl blandus. cl darus. dl
 abodas nomen barbarum. gl gladius. tl atlas. pl
 planus. fl flauus. bn abnuo. Sed b magis est superi-
 oris syllabe. quia propositio debet syllabificari pro se. Cr
 crudus. On ariadne. Gn gnens. Tn etna. Pn the-
 rapne. Br umbre. Cr crebre. dr draco. fr frater. gr
 gratus. Pr pratum. Tr tractus. Ante m autem inue-
 nitur c d g t. sicut piracmon. almena. dragma. a
 dmetus. irmos. p proponitur huic littere s in principio syl-
 labe. ut ipse psitacus. et sic constat quod p et s dnt
 simul syllabificari. B ante s uel t nunquam inuenitur
 in principio syllabe. nec etiam stare potest. Et ideo b
 coniungitur in p ut nubo nupsi nuptum. Analogia
 enim requirebat b in preterito et supino cum esset
 b in presenti. si euphonia cogit scribi p p et non p b
 deinde deones. Vnde per se in fine primi maioris dicit.
 nubo nupsi. scribo scripsi faciunt. quibus analogia
 p b cogit scribere. si euphonia sugat. que etiam
 nuptram non nubram. et scriptum non scribunt com-
 pellit p p non p b dicere et scribere.

De litterarum. A
 Ippo de litterarum. nunc uidendum est de syllaba. et de
 syllaba hoc modo. Primo quid sit syllaba. quod
 uocis constare uidetur et potest. et quo ordi-
 ne. Secundo de litteris terminantibus syllabam. Ter-
 cio de accentiibus singulis syllabis. Scias ergo quod
 syllaba ut dicit per se in ij ma. est comprehensio litterarum
 consequens sub uno accentu et uno spiritu prolata.
 Abusu tamen et singularium uocalium sonosyllabas
 nominamus. Possimus tamen et sic diffinire syl-
 labam. Syllaba est uox litterarum que sub uno accentu. id
 est uno spiritu indistincte profertur. A singulis tamen in-
 cipiens. Non plus quam ad sex literas procedere syl-
 laba potest in Latino sermone. ut a ab ars ars stans
 ships. Et sciendum quod syllabe que ex singulis con-
 stant litteris non plures sunt quam ipse uocales ex quibus
 fiunt. Quot autem ex amplioribus pene in-
 numerabiles. Nulla syllaba tres uocales habet. unde
 u et i non aliter iunguntur dysprongis nisi loco posi-
 te consonantium. ut tñ etiam tñc iungi potest dysprongo cum
 amittit vim littere ut quae linguae. sepe inueniuntur
 pro diabulis uocalibus iunctis. h est pro dysprongo sin-
 gule uocales posite. ut plostrum pro plaustro. et inqui-
 ro pro inquaero. et ubique pro eu dysprongo e prod

ob et probriū. mutaro b in p. De ab satis patet p
predcā. ¶ Sub ut uult pris in tractatu pponum
bijs literis sequētibz mutat b in illas. scz c uł f
uł g. uł m uł p. ut succūbo succuro sufficō. suffez
ro suggero summitto summoveo. supparo. suppono
In compōne uero modo localem vim retinet sub
ut subeo. suppono. subijcio. sūmitto. subduco. sub
traho. mō diminutiuam vim. ut subrideo. subtrif
tis suffundo. An uero sub mutetur in r sequente r
non facit mentionem ps in xiiij li in tractatu de
ppōnibus. s; in ij li ut dictū est supra. dicit ps q
b sequente r pleuq; in eam conūtitur ut suzripio
et cetera. unde supra. Dicit etiam ibi ps q b muta
tur in s ut iubeo. a quo uenit iussi. Conuertitur
etia; in s causa orñtie in asporro et aspello. ut su
pra dixi. De predictis dici p̄t. Cor. fu. ga. mel. po
rum p̄cedens subtrahit ad se. Qñq; autem rema
net b sequente c. ut subcinereus. Ne ex succo et
cinere componi uideatur. Dicendū ē ergo succo
narie. licet quidā dicant subcontrarie p b. Quidā
etiā dicūt obecto p b. licet hoc non habeatur a
ps. ¶ Item nota hic. q; fm ps. suspicio et sustuli
sunt composita a sūsum uł sūsum adūbio. et nō
a sub ppōne. Suscipio enim componit a sūsum et
capio. Sustuli a sūsum et tuli. Q; autē non sine
composita a sub patet. Nam si in suscipio fuisset
b. non fuisset mutata in s sequēte c. sicut in succu
ro. a sub et curo. Similiter si in sustuli fuisset b nō
fuisset mutatu in s. sequente c. pmo remanisset in
regu. ut in succinnio. ergo non sunt composita a
sub. s; a sūsum uł sūsum. Suspicor autē et suspi
cio similiter sunt composita a sūsum et nō a sub
Si enim composita essent a sub remanisset b ibi.
et non fuisset mutatu in s. sicut patet in similibus
ut substo et subhisto. Composita ergo sunt a sūsum
uł sūsum. Hoc tamen sciendū est. q; qd erat
in illo adūbio sūsum subtractū est. ppter illud s
quod erat ex pte illius componentis. scz spica uł
specio. Nā si remanisset ibi sicut in sustuli et sus
picio geminaretur ibi par consonans añ alteram
consonantē. Vñ dicit ps. Suspicor quoq; et suspi
cio a sūsum uł sūsum componūtur. Sed abijciunt
vnā s. q; non p̄t duplicari consonans alia sub
sequente consonāte. quoniā nec añcedente nisi sit
muta añ liquidam. ut supplex. suffragor.

Quallam supiorem sillām terminat nisi se
quens incipiat a c. uł a q. ut batta bucca
fictus. succus. ecquis. quicq;. acq;. Ex hoc
quoq; oñditur eandem vim habere c et q. ¶ Si
obijciatur de necdum. necne nemon. ubi p̄cedens
sillaba desinit in c. et tamen seqns non incipit a c
uel a q. Dicit p̄t q; ps intellexit de compositis ex
p̄ncipalibus p̄tibz. i. nomine et ūbo. Vel dicas.
q; non sunt composita s; sunt irregulares dōnūz
aggregacōnes sub vno accentu. Quidquid autem
p d scribitur. ¶ Et scias q; c cum e et i rep̄ntat
plene sonū suū. ut cecus. cibus. Cū a uero uł o uł
u sonū habet h̄c. ut caput. culex. coma. ut qui
dam dicūt. ¶ Item animaduēte q; c transit in g n
p̄cedente. ut quingenti. Compositū ē ergo a quinq;
et centū conūsa c in g. ppter affinitatem quā ha
bet g cū n. tantam enim affinitatem habet n cū
g. q; sepe facit c conūti in g. p̄cedente tamen n. ut
quingenti. quadringenti. Cuius signū est q; si non
p̄cedat n c. non conūtitur in g. pmo remanet inte
gū. ut ducenti. trecenti. de hoc etiā in g dicam in

Non terminat p̄cedentem sillām Inferius
nisi sequens quoq; ab eadem incipiat. in
simplicibus dōnūbz et in plenisq; cōposi
tis. ut ab addir uel ab addier. addo. reddo. reddu
co. quod etiā reduco dicitur. Virgil in iiii enerō
Eiectam classe; sonos a morte reduxit. Hic tamē
ipsa consonans d in ad ppōne mutatur sequētibz
bijs nouem literis. c. g. f. l. n. p. r. s. t. ut accido ac
cūbo. affcūs. aggero. allido. annuo. applico. arideo
assiduus. assideo. attingo. Vñ ūsus. Cor na gno.
le. nis. pir. ra. sal. ra. ad sibi mutat. Ex quo patet
fm quosdam. q; dicendū est assum affui. nō ad
sum p d adsumus. ¶ Item scias q; d aliquando
non mutat sequēte p. s; abijciuntur. ut apio qd com
ponitur ex ad et perio. Aliqui dicūt q; componi
tur ex a et pio s; prius dictū magis michi placz
Subtrahit etiam d in quibusdam cū sequens dōcō
incipiat a gn. uł sp. uł sc. ut agnitus aspūs. ascen
do. Tollitur inde tamen sequit si consona post s.
Et rō est. quia regula sup a prisciano data est si
duo pares consonantes p̄cedūt aliquā consonan
tē una illarū debet abijci. ut asto. ascendo. ne ge
minacō consonantis sit añ consonantem. qā nec
añ consonantē nec post consonantē debet fieri ge
minacō consonantis. nisi altera illarū fuerit liqui
da l uł r. ut supplico. supprimo. Sed obijciēt de ru
dico. quodcumq;. et similibus. quoz p̄ma sillaba
desinit in d. licet sequens non incipiat a d. Dico
q; ista regula non semp uenificat in compositis.
fm ps. Et ideo fallere p̄t in ill. sicut etiā in hys
dōnūbz adeo. aduro. Alijs autē sequētibz literis
integra manet d in compōne. ut adbibō. adherco
admitto. adquiro. aduoco. Inueniūt amitto. s; com
ponit ex am ppōne inseparabili. Amitto enī ex a
componit. admiror et etiam amiror ex am ppō
ne inuenitur. Sic ergo d integra manet sequente
q ut adquiro. secund ps. ¶ Sed obijciunt de quic
q; ubi d mutat in c sequente q. Vñ supra dixit
ps. q; d transit in c ut accidit quicq;. Dico q; hoc
intelligendū est de hac ppōne ad. que non mutat
d sequēte q. ut adquiro. sicut patet p textū ps qui
dicit. Alijs autē sequētibz literis integra manet d
in compōne. ut adbibō. admitto. et cetera. semper
exemplificat de ad. et sic de quicq; non ē obiectō
Vel p̄t dici q; hec consonans d sequēte q reman
et integra et non mutatur. ut adquiro. Hoc autem
dictū esse uidetur. q; cū q et c rēp̄sentent idē ele
mentum uidetur q; sicut d mutatur in c sequēte
c. ut accipit. Ita etiā d sequente q. s; remanet tūc
immutabil generaliter in compositis ab hac ppō
ne ad et fere ubiq; etiā in alijs compositis b di
co. q; qñq; mutatur in c caui euphonia. ut quic
q;. et etiam quicquid. ut dicūt quidam. Alij uero
dicunt q; quidquid scribit p d. non p c. Vñ nō
mutatur ibi d. sicut nec in quodq; uł quidq;. Nec
ps exemplificat nisi de quicq;. ut patuit. Dic enī
d transit in c. ut accipit. quicq;. Et sic ex ūbis ps
non habetur q; quidquid scribatur p c. Item no
ta q; nullū ūbum desinit in d. Vñ inquit scribi
tur p t. ¶ Volo etiā te scire. q; quedā cognatio
siue affinitas ē inter d et z. Vñ quidam scriben
tes d sepe exprimūt z in sono. antiqui etiā scribe
bant medencius p mezenous. Similiter affinita
tem hñt in sono d et t. sicut patet in terminatio
ne istoz nominū caput. apud. Pazū enī distinxi
tur inter d et t quo ad sonū. Item inter t siue d

piracōne et t cū aspiratione est d media. ut deda
Nullam terminat sillā. rabitur in b.
 nisi loco b ul' d ul' s ul' x in pōnibus sit
 posita. cū sequens dicō ab eadem incipit
 consonante. ut offero sufficio affectus difficil' dif
 fundo. efficio. Et ex hoc quoq; mira esse oñditur
 f s q; cū oñs semiuocales simplices solent in me
 dijs dōnibus geminari. hec non geminatur. nec
 terminat eas sic ille. nisi in suo nōne ppo. scz qñ
 qz f. s. et pponit liquidis l et r. more muray. de of
 fa non est questio. quia componit ex ob et fans
 et ita f ē ibi posita loco b. et dī offa qī obfans.
 .i. contra fantem. quia noccat fanti cū eius os im
 pleat. Vnde quidam. Offa nocz fanti. s; prodest e
 liment. Item scias q; f magnā affinitatē habz cū
 ph in sono. ut patet in filius et philippus. Et scri
 bit f in latinis dōnibus. ph in grecis. nec tā fix
 is labijs ē pñuncianda f quō ph. atq; hoc solum
 interest dicit pristinus.

O Apud latinos nullius sillabe ē determinā
 bil'. nisi cū loco d ul' b ponit'. ut in ad uel
 sub uel ob pōne. ut aggero agger. sugge
 ro. oggannio. Est qñ n pñcipal' sillabe añ se affu
 mit g. ut natus gnatus. notus gnotus antiq;. Vñ
 ignotus. nosco gnosco. nōm gnoui. Et post se tñ
 c sepe positam in g conūtit. ut in nūis. quadāgē
 ti pro quadricenti a centi. qñgenti. septingenti. oc
 tingenti. adeo enī n pposita facit c in g conūti. q;
 in quibus n non ē numerus seruat c. ducenti. tre
 centi. secenti p sexcenti. Ad pñcedē declarā
 nem scias. q; in hijs pōnibus in et con. n altera
 n sequente plexq; mutat' in g. ut ignosco. cognos
 co. ignotus. cognitus. cognatus. ignominia. igna
 nis. In quibusdam ex pñictis subtrahit' n a dōis
 pōnibus. q; in altero componentū inuenitur g.
 ut gnarus. ul' additur p pñthesim. ut dicat' gnoi
 co gnoui. vnde dñdum ē dinosco sine g. Preterea
 supinū faceret dignitū si ibi esset g. sicut agnituz
 cognitū. et pñcipiū pñeriti passui. dignitus. sicut
 cognitus agnitus. quod tamen non dicimus. Itē
 scias q; inter c sine aspiracōne et c cū aspiracōne
 media ē g. sicut declarabit' in b. Item i consonāz
 habet in sono affinitatem cum g. Inde est q; plu
 res scribunt magister per g. cum rectius s; huius
 onem scribatur per duo i unum consonans et
 abud uocale sic maijster.

Non pñt terminare sillām. Et si opponatur
 de ual' et ab et ob intersectionibus. q; ui
 dentur terminare sillām. dico q; hoc fit p
 apocopam. q; pfecta sunt ual'ba alba oba. Nā suū
 est interieccōnis pferri uoce abscondita. Interieccō
 nes enim significant affectū animi. que pertur
 bant mentē loquentis. ne pfecte loqui possit. hoc
 intellige de dōnibus latinis. Nam in theologia
 utimur dōnibus hebraicis in quibus aspiracōis
 nota post tres mutas terminal' habetur. scz post
 c ut sadoch. post p ut ioseph aleph. post t. ut de
 leth. Item scias q; si aspiracō ponatur inter a
 liquā consonantē et uocalem seqntem in eadez sil
 laba. aspiracō attribuit' consonanti pñcedenti. et n
 uocali seqnti. ut nichil. philippus. Item si dōcō inci
 piens a uocali aspirata componit' cūz alia dōcōne
 remanente uocali uel muta. remanet aspiracō. ut
 rehabeo prohibeo exhibeo. Sed si abijctā uoca
 lis abijctur aspiratio. ut prebeo. Item nulle pñ
 pñes ul' coniūctiones aspirantur. Require supra

ubi de aspiracōne dixi. **N**ota etiā q; sicut dicit
 ps. inter c sine aspiracōne et c cū aspiracōne me
 dia est g. inter t sine aspiracōne et t cū aspiratio
 ne media ē d. inter p sine aspiracōne et p cū aspi
 racōne siue f ē b. sunt ergo mediē d b g. Et dicū
 tur mediē. q; non ita leuiter sonant. sicut ille nō
 aspirare. nec ita aspere sicut aspirare. uerbi grā. O
 non ita leuiter sonat sicut c sine aspiracōne. Nec
 ita aspere sicut ch. et ideo dī esse media inter c et
 ch. Similiter d non ita leuiter sonat sicut t sine b
 nec ita aspere sicut th. et ideo dī media inter t si
 ne aspiracōne et t cum aspiracōne. .i. inter t et th
 Similiter b non ita leuiter sonat sic p sine b nec
 ita aspere sicut pb siue f. Et dī media inter p nō
 aspiratam et p aspiratam. .i. inter p et pb. Et no
 tandū q; in leuibz. .i. in tribus pñictis consonan
 tibus. scz p c t non aspiratis pulsus exterior est. .i.
 circa labia. quia formātur in extremitate labioz
 ut patet in eaz prolacōne. In asperis uero. .i. in il
 lis aspiratis. pulsus fit interior. .i. in gutture. quia
 in gutture formant'. mediē uo eaz scz b d g obti
 nent mediū locū. quia nec formantur circa labia
 nec in gutture. sicut patet in prolacōne eaz. s; for
 mantur q; in lingua affixa medio palato. qui lo
 cus est medius inter guttur et labia. Et hec est u
 na causa qua confirmat pristinus b d g
 esse medias predictarum.

Nullius sillabe potest esse terminalis.
 Quacūq; consonante sequente pñt añceden
 tes terminare sillām. ut albus. ulcus. solōū
 ualce. alfeus. algeo. illud. ulmus. alnus.
 calpa. fulsit. altus. silua. mulxi. Q et r solis seqñ
 tibus nō inueni antecedere l. Nam b et k nec pos
 sunt post l inueniri.

Terminat supiorem sillām qñ sequens sil
 laba incipit a b ul' p ul' altera m. ut cābi
 ses. ābo. compo. impiū. summus. bāmōn. Vñ ū
 sus. O ul' p ul' b nusquā uult n fore p se. No
 tandū q; inuenit' an coniunctio. et scribit' p n. ut
 ibi. Eloquar an sileam. Et nunq; inuenit' in com
 pōne. am autem pñō nunq; inuenitur in appōne
 ymo semp in compōne. ut di dis re se am cō. Ex
 pñictis patet. q; añ c d t q f non ē scribenda m.
 s; n. ut nuncubi. tantundem. eundem. identidem. nū
 quid. anfractus. Et mutat' in pñictis m in n. Itē
 quotienscumq; hec prepō cūcū componit' cū dōcō
 ne incipiente a uocali. m debet scribi s; non pferri
 ut circumago. circumamictus. dīcūeo. Vñ ūsus
 Circum composita uocal' si comitetur. O non p
 fertur s; sola figura tenetur. Hoc autē fit ne uide
 atur sillabificari cū sequenti uocali. et ppter sonuz
 difficilem. q; sonus eius terminat' clausis labijs.
 s; statim debent labia apiri ppter sequentē uoca
 lem. vnde etiā in circūeo is. Item sciendū q; inue
 nit' con et cū. s; prepō con scripta p o et n. nunq;
 in appōne inuenitur. s; in compōne tantū. Et mu
 rat qñq; n in m. maxime sequente b. ut comburo
 m ut cōmitto. p ut compono. Cū uero scripta per
 u et m nunq; inuenit' in compōne. Ex quo etiam
 patet q; mecū. tecū. secū. nobiscū. uobiscū n sunt
 composita. Et ē cum qñq; adibium tempale. ut
 cū ueneris ad me. .i. qñ. Qñq; coniunctio adiūcti
 ua. ut cum seruias michi diligo te. Qñq; ē prepō
 sitio seruans ablatiuo. ut uado cum illo.
Terminat añcedentem sillabam seqñtibus
 c. ul' d. ul' f. ul' g. ul' altera n. ul' q ul' s. ul'

r. ul' j. ul' u etiam p consonantibus positus. ul' x ut mancus. conduco. confiteor. congruus. annus. inquirō. confitus. antonius. coniūgo. conūto. anxius. B autē seq̃nte ul' p in m conūtitur. ut imbūo impius. l uero ul' m ul' r seq̃ntibus in eas cōmutatur. ut collido. immūnis. cōrumpo. Et pene ubi cumq; cum prepō añ dōnēm ab r incipientē componitur hōīdem patitur. et hoc recte cum nec in simplicibus inueniatur dōnibus n añ r. nisi forte in aliquo ppo nomine. ut henricus supple. Ex hoc patet. q; hec pōnes in et con. si componant cū dōne incipiente ab r ul' l conūtit n in illas ut iznuo. illudo. collido. cōrnuo. Verumpramen cōposita cū dōne incipiente ab r qñq; retin; n Et ideo dicit ps pene. et fit causa dñtīe. ut corri go gas. fuisse enīz ibi cōcōdentia inter pma huius ubi corri go gis. et pma huius ubi corri go. gas. fm quosdā. Simile iudiciū de consimilibus habetur. ¶ Item scias q; hec pō con qñq; in cōpōne pōit n seq̃nte uocali. ut coeo is. a con et eo subtracta n causa euphonie. Qñq; conuertit n in m. ut comedo dis. et hoc etiā fit causa euphonie. Et sillabatur m cū seq̃nti sillaba et non cū pma Et hoc accidit propter mutacōnem consonantis Et si obijnas. Omnis pō ita sillabanda ē in cōpōne sicut p se. ut habetur a ps. Dico q; hoc uen ficatur qñ pō remanet integra. hic autē corrum pitur. cū n conūtat in m. Si ultra instes dicens Ergo a simili potuit fieri in hoc iūbo coeo is. ut conuertatur n in m. et dicatur comeo mis mit. et secūda et tertiā personam huius ubi como is it Quare causa uitandi cōcōdentia illā non ibi cō uersa fuit n in m. pmo subtracta ē n causa uitan di cacēphaton. Item nota q; sic dicit hug. in erge En apud grecos tm̄ ualet quantū in apud latinos vñ nomina greca siue nocha que pcedām pōm hñt in sui cōpōne pñt scribi indēnter mō p en mō per in. ut entimema et intinema. Enegumi nus et inerguminus. encaustum et incaustum. Et sic de similibus dicas.

Nullam terminat sillabam nisi sequens in apiat a p. ut lippus. apparet. Non p̄t terminare sillām q; q et h semper in initio sillabarū inueniunt. Et apud anti quos ponebat cui pro qui. sicut et qui p cu sillā. et quir pro cur. ut sup̄ dixi in q et l de l. Et scias q; q nunq; p̄t sillabari ul' scribi nisi seq̃ntibus duabus uocalibus que sunt in eadem sillā secū. Vñ licet iste ntus quis scribat p q gñs tamen eius non scribitur p q. s; p c. ut cuius. q; in cuius i consonans ē non uocal. Paret etiā ex hoc q; equus equi. et equus quia quiz et similia debent scribi p duo u uocalia ambo. ut sup̄ dixi in u consonante.

Quacūq; consonante seq̃nte p̄t terminare priorem sillām. ut morbus. paucus. ordo p ficio coorhūm oppidi nomen. maigo. phibeo plego. pluceo. interluuiū. carmen. carnis. corpus. arquipotens. arquiteuens. cuus. moius. Artus. pirus. cuius. exeres. In quibusdam tm̄ compo sitis inuenio r in l cōiti ut intelligo et pellicio pro interlego et plicio. pellego p plego pelluceo p p

Nullam superiorem sillā terminat in j. Pluceo in simplici dōne nisi seq̃nt incipiat ab ead ut cassus et nisi in cōpositis ab hīs conso nantib; incipiat s c f g m p r ul' i et u consonan

tibus. ut obscurus. discutio. transfero. transgredi or. transmeo. displicet. determinat. disiungit. tñs ueho. In omnibus p̄dictis cōpōnibus ē s termi nal p̄pōnis. Nam in simplicibus dōnibus necesse est s et c esse eiusdem sillabe. ut pascua. luscus. O etiam ul' p uel t seq̃ntes in simplici dōne s eius dem sillabe secū est. ut cōsmus. prosper. testis. Et scias q; ps in ij lib ma. obscure determinat de s Scire etiam debes q; ut dicit ps in xiiij li. Ab m ul' u loco consonantis incipientibus solēt in cōpō ne p̄poni a. ut amendo. amens. aueho. añ q in ap pōne abs ut abs quolibet. Añ c uero ul' t in com posicōne. ut abscondo. abscedo. abscido. abstaho. obstuo. abstineo. frequētius tam a et ab et ab ul' bis passiuis ul' ablatiuis iūgunf. ut amor a uiro ul' ab illo. accipio ab illo. ul' abs quolib; aufero ul' ab illo aufero. hec ps. Abs etiā in appōne in uenit cū dōne incipiente a t. ut projice hoc abs te. De abs etiā dixi in b. Item ut dicit ps in xiiij li. Nec pō trans et componit et sepatur. ut tñs ueho. transfero. trans padum. trans tbrim. et qñ componit cum dōne incipiente a d. ul' n ul' i cō sonante amittit ns. ut trado. traduco. tñs tñs cō trahen. Cū i uero uocali remanet integra. ut transf us. Et etiā cum alijs uocalibus. ut tñsactus tñs eo. Ex dictis patet q; in math i c. dicendū est. cū noller eaz traducere. ut abijciatur tam in scriptu ra q; in p̄nunciacōne ns. Item ut in eodem dicit ps. Di et dis pōnes sp in cōpōne inueniunt. et hñt eandem significacōnem. quō ab et abs. sunt autē sepiatiue. ut diuido dis. diuoco. distaho. dis curo. quod ora prepō apud grecos hñt. Et sciē dum q; tñc dis p̄ponitur qñ sequitur c ul' f ul' p ul' s ul' t ul' i loco consonantis. ut discumbo dis cutio. differo. diffido. diffundo. in quibus s in f cō uirt euphonie cā. displiceo. dispuro. dissico dissero distaho. distubuo. distorqueo. distectus. distūgo Alijs uero quibuscūq; consonantibus seq̃ntibus di p̄ponitur. ut dinosco. dimitto. diduco. digero. di luo. diruo. Et ubiq; productur di excepto dirimo et diserius. Luc in v. Et non admisse dirimit suf fraga plebis. Oratus. secundi cātes quem non fecere disertum. Componit autem dirimo a di et emo interposita r causa euphonie. Disertus uero componit a di et ars interposita s. Et nota qñz componit cum dōne incipiente a uocali. et tunc aliquñ recipit r causa euphonie. ul' causa uitadi bi ahi ut dirimo. Qñq; recipit s. ut disertus. Tamen scias q; bis et tris cū componit cū dōne incipiē te ab f abijciūt s. et p̄mam cor. Nam i añ f sine ph productur. ut riphens preter composita a nu mens. ut bifidus. tñfidus. tñfinus. et similia.

Si superiorem finit sillām necesse est seq̃ntē quoq; ab ea mōpere. ut mitto quotta atti cis. attinet. Si opponatur de atq; atubi astu post q; Dico q; non sunt p̄prie cōpōnes s; potius q; dam irregulares dōnum aggregacōnes. et sic ob

Nullam sillām terminat in j. Iecō cessat media dōne. nisi in cōpositis a p̄p̄osicō ne ex. que integra manere p̄t sequente c ul' p ul' q ul' t. ut excuro. expello. extendo. exqui ro. S autē sequente x abijciūt s. ut exequor. Vnde iisus. Ex p̄cedente cadit s de p̄q; sequente. l q; se quente inuenit in hoc nomine exlex ex intēg. f enim seq̃nte in eam conūtitur x. ut efficio effūdo effero. Ceteris uero consonantib; sequentib; ē n x

poni solet. Ita dicitur ps in ij ma. In xiiij autem si sic dicitur. Et in appone et in compone inuenitur autem b d g l m n r. et ante u et i loco consonantium positas ut ebeto. educo. egero. eludo. emineo. enazo. euo eripio. eueho. eicio quod componitur ab e et iaco. comissa a m i. unde debet scribi per duo i. Reliquis uero consonantibus sequentibus ex preponitur non e. sed c ut excubo. f ut efficio. effundo. effero. in quibus et similibus x in f commutatur euphonie causa. h ut horreo. exhorreo. exhibeo. p ut expello. q ut exquiro. t ut extendo. Vocalibus quoque sequentibus tam in appone quam in compone ex preponitur. ut ex aio. exegi. exigo. exoletus. exulcero. exequatus. exaudio. Si uero sequitur x abijcitur s. ut exequor ab ex et sequor. Sed queritur de hoc quod dicitur ps. q in x nulla syllaba terminatur in media dictione. nisi in compositis a prepone ex que integra manere potest sequente c r. Inuenitur enim instantia in dextera dexteriorum sexcenti sexdecim textus sexaginta. et similibus. Ad hoc dico quod ps obscure hic locutus est Unde predicta uerba a diuisis diuisimode exponuntur. Quidam enim dicunt quod intelligitur de compositis et non simplicibus. et sic non est obiectio de textus quia simplex est. Quod autem desinat in x in media dictione testatur ps dicens in xi li. x antecedente unius inuenio in ius. a textu textus. Sic ergo intelligitur de compositis. Sed quidam coarctant hanc regulam ad composita ab aliqua prepone. et sic non esset questio de sexcenti. quia non est compositum a prepone sed a nomine. Et tunc est sensus. Nulla syllaba in iunctura compositionis desinit in x in aliquibus compositis a prepone. nisi in compositis ab ista prepone ex. que integra manere potest sequente c. et cetera. Quidam uero dicunt quod generaliter intelligendum est quod dicit ps. Nam nulla syllaba in iunctura compositionis desinit in x nisi in compositis ab ex. Si ergo obijciatur de dexteriorum. Dico quod x ibi non est in iunctura compositionis. siue in media dictione. seu in fine primi componentis. rmo est ibi r. Componitur enim a dextera et uisum. Et scias quod tunc dicitur x poni in iunctura compositionis. quod nichil additur inter componentia. Sed tunc opponitur de sexcenti quia hic x est in iunctura compositionis. Componitur enim a sex et centum. Ad hoc dicunt quidam quod sexcenti p s debet scribi. quod x mutatur in s. Alij dicunt quod x abijcitur et sic sexcenti et sexdecim scribuntur sine s et x. et hoc magis michi placet. Sexaginta enim componitur a sex et gentos quod est decem. unde non est ibi x in iunctura compositionis. quia apponitur et additur inter componentia. unde nichil prohibet quin scribatur per x. Aliqui sunt qui intelligunt predicam regulam in simplicibus et compositis. unde sic exponuntur uerba ps. In x nulla syllaba terminatur in media dictione. nisi sequente c uel p uel q uel t et hoc apparet in compositis a prepone ex que integra manere potest cum hijs uerbis excubo. expello. exquiro extendo. Predicta regula sic intellecta est plana. et uenificatur tam in simplicibus quam in compositis.

Vocalis est. et ideo potest ter. sitis generaliter minare syllabam et incipere. quacumque consonante sequente uel precedente. sicut omnes uocales in peregrinis dictionibus semper uocales faciunt in principio inueniuntur syllabe. et si antecedat a illa syllaba necesse est eam uel in uocalem de sine. ut gaze. uel in n. ut melanzoros. uel in r. ut a nobarzanes. Sed opponitur de adiaz ubi non

in principio si in fine syllabe est. Potest responderi quod nomen hebreum est Psisti autem de latinis uel grecis dictionibus intelligit Et scias quod peginum hic prepe appellatur grecum. Aliquod autem sub peregrino comprehenditur greca dictione et barbara. aliquod omnis dictione que non est in propria lingua de auctoritate illa

Nextimus de litteris ter. **O**minantibus syllabam Nunc de accidentibus syllabe dicamus Scias ergo quod unicuique syllabe accidit tenor. spiritus. tempus. numerus litterarum. Tenor acutus uel gravis uel circumflexus In dictione tenor siue accentus certus absque ea dictione in certus non potest tamen sine eo esse Similiter spiritus asper uel leuis Tempus unum uel diu. Vel etiam ut quibusdam placet. unum et semis. uel duo et semis uel tria. unum si uocalis est breuis per se. ut eo. uel si eam una consonans simplex consequitur. ut caput Unum et semis in communibus syllabis. ut lacte. Et sciendum quod non solum autem l uel r si eadem autem m ut super docuimus et n posite mure faciunt communes. Preterea in autem n posita fecerunt quidam communes syllabas. Illud quoque non est pretermittendum quod tribus consonantibus sequentibus potest fieri communis syllaba. quam in principio syllabe sequentis post uocalem correptam s et muta et post eam liquida sequitur. quippe cum in metro subtrahi more soleat uerum. ut oracius sermonum li j. Liquimus insani ridentes premia scribere. In longis natura uel pone diu sunt tempora. ut dos ars. Diu et semis. quam post uocalem natura longam una sequitur consonans. ut sol. Tria quam post uocalem natura longam due consonantes sequuntur uel una duplex. ut mons rex tamen in metro necesse est unamquamque syllabam uel unius uel diuum accipi tempus. Numerus scilicet litterarum accidit syllabe. quod ut super diximus non minus quam unius nec plus quam sex litterarum apud latinos potest inueniri. Principium secundum de parte litterarum operis de

Expleta iam per dei gratiam prima parte huius operis que est de orthographia. nunc de secunda parte scilicet de accentu uideamus. De accentu autem hoc modo dicemus. Primo ostendemus quid sit accentus et quot sint. Secundo ponemus regulas generales accentus et questiones circa eas. Tercio manifestabimus quod et quot loca obtineat accentus. et quare. Quarto autem ponemus quasdam regulas generales ualentes ad accentum cuiuslibet syllabe. Quinto subiungemus regulas speciales de accentu prime et medie syllabe. et sumitur hoc largo modo accentus eadem ad tempus. sexto dicemus de accentu plurimum indeterminabili. Septimo de sex impedimentis accentus. et de dubijs circa ea

Accentus est regularis modulatio uocis facta in significationis pronuntiatione principaliter ad iacens uni syllabe. Regularis dicitur ad dictionem metricam modulationis et mellicae. que accentum non considerat regularem. Adiacet autem accentus regularis principaliter uni syllabe spiritus primus ipsum totalis dictione iudicatur. Et dicitur accentus ab accinendo. id est ad consignificandum aliquid canendo. quam accentus ad hoc inuentus est ut significatio dictionis melius distingueretur Tres autem sunt accentus scilicet acutus